

ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ ЩОДО ПРОТИДІЇ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Сироїд Т. Л.,

доктор юридичних наук, професор,

завідувач кафедри міжнародного і європейського права

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

ORCID ID:0000-0002-8165-4078

У статті проаналізовано положення міжнародних актів універсального характеру, прийнятих під егідою Організації Об'єднаних Націй, якими визначено напрями діяльності організації, держав-членів і світового співтовариству в галузі протидії пандемії COVID-19. Зокрема, розкрито положення Стратегічного плану забезпечення готовності й реагування, Глобального плану гуманітарного реагування, Рамкової програми ООН для негайних соціально-економічних заходів у відповідь на COVID-19. Приділено увагу доповідям Генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй, а саме: «Спільна відповідальність, глобальна солідарність: реагування на соціально-економічні наслідки COVID-19» (березень 2020 р.), «Комплексне реагування Організації Об'єднаних Націй на COVID-19: порятунок людей, захист суспільства, більш ефективне відновлення» (червень 2020 р.), «План Організації Об'єднаних Націй з метою врятувати життя, захистити спільноти, відновитися краще, ніж було» (вересень 2020 р.). Приділено увагу ролі спеціалізованих установ, договірних органів ООН у галузі захисту прав людини під час пандемії COVID-19, зокрема Дитячого фонду Організації Об'єднаних Націй (ЮНІСЕФ), Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), Комітету з економічних, соціальних і культурних прав. Акцентовано увагу на рекомендаціях, розроблених означеними інституціями з метою захисту вразливих категорій осіб (неповнолітні, літні люди, особи позбавлені волі) під час пандемії.

Зосереджено увагу на діяльності спеціалізованих фінансових інституцій, які є матеріальною платформою для реалізації завдань у сфері протидії пандемії, зокрема Фонду солідарності щодо боротьби з COVID-19, Фонду реагування на COVID-19. Зроблено відповідні висновки й надано рекомендації.

Ключові слова: здоров'я, людина, міжнародні фонди, пандемія, правова основа, спеціалізовані установи.

Постановка проблеми. З моменту появи COVID-19 ООН докладає суттєвих зусиль з протидії цій хворобі, яка забрала сотні тисяч життів, завдала шкоди здоров'ю мільйонів людей, прискорила спад світової економіки й викликала всебічний страх за майбутнє. Пандемія COVID-19 є кризовою ситуацією не тільки в галузі охорони здоров'я, а й у сфері економіки, гуманітарної допомоги, забезпечення безпеки й захисту прав людини. Криза позначила недоліки та нерівність усередині й серед країн світу. Вихід із цього передбачається в колективних зусиллях з боку урядів, спільнот і всього населення світу, заснованих на принципах гуманності й солідарності, що підтверджується міжнародними актами універсального характеру.

Варто зазначити, що питання захисту прав людини під час пандемії COVID-19 широко не висвітлені в роботах науковців, разом із тим окремі аспекти щодо права на здоров'я розглянуті в працях таких вітчизняних і зарубіжних авторів, як А. Білоусова, О. Заколдаєва, О. Гавриленко, Т. Гудмен (Т. Goodman), О. Заколдаєва, І. Зогий, А. Ібрагімов, Н. Кригер (N. Krieger), Б. Тобес (Toebes), Л. Фоміна, Н. Хендель, А.Е. Ямін (A.E. Yamin) та ін.

З огляду на вищезначене, тема статті є актуальною.

Мета статті – аналіз організаційно-правової основи діяльності ООН з протидії пандемії COVID-19; розроблення відповідних висновків і рекомендації, спрямованих на покращення захисту громадського здоров'я.

Виклад основного матеріалу. Із самого початку пандемії ООН здійснює стратегію реагування, що складається з трьох компонентів: перший компонент передбачає здійснення широкомасштабних, скоординованих і комплексних заходів реагування в галузі охорони здоров'я, прийнятих під керівництвом Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) і відповідно до Стратегічного плану

забезпечення готовності й реагування [1]. У межах цих заходів ООН підтримує зусилля щодо прискорення розробки та виробництва доступних для всіх і всюди вакцин від COVID-19 і засобів діагностики та лікування пандемії. Крім того, ООН забезпечує міжнародну координацію й оперативну підтримку на глобальному, регіональному і країновому рівнях, а також підтримує розширення масштабів національних операцій щодо забезпечення готовності й реагування.

Другий компонент являє собою широкомасштабні зусилля з подолання руйнівних соціально-економічних і гуманітарних наслідків кризи та її впливу на ситуацію в галузі прав людини, спрямовані на порятунок людей, забезпечення доступу до служб життєзабезпечення, підтримання домогосподарств, підтримання платоспроможності підприємств і функціонування виробничих ланцюжків збуту продукції, зміцнення інститутів і надання державних послуг з акцентом на обов'язковому дотриманні прав людини. У рамках цих зусиль приймаються оперативні заходи гуманітарного реагування для підтримки найбільш вразливих людей у найбільш уразливих країнах шляхом надання життєво важливої допомоги в межах Глобального плану гуманітарного реагування, у якому визначені пріоритети щодо заходів реагування на COVID-19 в уразливих і бідних країнах. Глобальний план є основним засобом мобілізації ресурсів для задоволення безпосередніх потреб у галузі охорони здоров'я, пов'язаних із COVID-19, і багатогалузевих потреб у понад 50 країнах. План координується Управлінням з координації гуманітарних питань (УКГП) спільно з партнерами Міжінституційного постійного комітету (МПК), включаючи Всесвітню продовольчу програму (ВПП), Всесвітню продовольчу і сільськогосподарську організацію (ФАО), Всесвітню організацію охорони здоров'я (ВООЗ), Міжнародну організацію з міграції (МОМ), Програму розвитку ООН (ПРООН), Фонд ООН у галузі народонаселення (ЮНФПА), Програму ООН з населених пунктів (ООН-Хабітат), Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ) і Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ) і доповнює заклики Міжнародного руху Червоного Хреста (МРЧХ) і Червоного Півмісяця та неурядових організацій [2]. Крім того, озвучено заклик до прийняття пакету заходів стимулювання в розмірі не менше ніж 10 відсотків світового валового внутрішнього продукту, а також до надання масштабної підтримки країнам, що розвиваються, включаючи призупинення виплати заборгованості, реструктуризацію боргових зобов'язань і розширення підтримки по лінії міжнародних фінансових установ. Вирішальне значення має також запобігання насильству щодо жінок і дівчаток, яке набуває все більших масштабів, і реагування на нього.

У 2020 р. розроблено Рамкову програму ООН для негайних соціально-економічних заходів у відповідь на COVID-19, у якій означено межі термінової соціально-економічної підтримки ООН країн і суспільств перед обличчям COVID-19, у якій застосовується на практиці «Спільна відповідальність, глобальна солідарність: реагування на соціально-економічні наслідки COVID-19» [3].

Третій компонент полягає в процедурі відновлення, яка дасть змогу вийти з кризи сильнішими. У процесі подолання цієї кризи перед країнами відкривається можливість вирішити проблеми, пов'язані з кліматичною кризою, нерівністю, соціальною ізоляцією, недоліками в системах соціального захисту та багатьма іншими недоліками й проявами несправедливості. Замість того щоб повернутися до нестійких систем і підходів, акцентовано на здійсненні переходу до поновлюваних джерел енергії і стійких продовольчих систем, домогтися гендерної рівності, зміцнити мережі соціального захисту й забезпечити загальний доступ до медичних послуг, а також перейти до такої міжнародної системи, яка була б здатна забезпечити послідовні й універсальні результати, керуючись Порядком денним у галузі сталого розвитку.

Питання протидії пандемії перебуває в центрі уваги Генерального секретаря ООН. Так, у доповіді «Спільна відповідальність, глобальна солідарність: реагування на соціально-економічні наслідки COVID-19» (березень 2020 р.) очільник ООН зазначив, що «COVID-19 не тільки вбиває людей, поширює людське страждання, це набагато більше, ніж просто криза здоров'я, це людська криза». Документ містить заклик до дій, спрямованих на придушення передачі вірусу для припинення пандемії; вирішення соціальних та економічних вимірів цієї кризи. Це передусім заклик зосередитися на людях, серед яких – жінки, молодь, працівники з низькою оплатою праці, малі та середні підприємства, неформальний сектор та інші вразливі групи, які вже перебувають у групі ризику. Документом означено запровадження заходів, спрямованих на збереження людського життя під час пандемії (облаштування медичних закладів необхідними матеріалами; забезпечення гігієнічних заходів; проведення наукових досліджень і розробка вакцини; надання технічної й фінансової допомоги урядам тощо); означено наслідки пандемії на економіку країн; наслідки в галузі сталого розвитку для Порядку денного до 2030 р. та Паризької угоди; підкреслено значення політичного керівництва і співпраці в боротьбі з COVID-19 [4].

У червні 2020 р. в доповіді Генеральний секретар ООН дав старт Плану дій ООН «Комплексне реагування Організації Об'єднаних Націй на COVID-19: порятунок людей, захист суспільства, більш ефективне відновлення», який передбачає запровадження відповідних дій на глобальному рівні з метою не залишити нікого позаду; зниження вразливості людства перед обличчям майбутніх

пандемій; створення передумов для прояву стійкості до викликів майбутнього, включаючи передусім зміну клімату, подолання серйозної й укоріненої нерівності, яка проявилася в результаті пандемії. План зосереджений на трьох основних сферах: 1) великомасштабні, скоординовані та всеосяжні заходи в галузі охорони здоров'я; 2) ужиття політичних заходів, спрямованих на врегулювання проблем соціально-економічного, гуманітарного і правозахисного характеру, що виникли в результаті пандемії; 3) процес відновлення з метою зробити краще, ніж було [5].

В оновленій доповіді Генерального секретаря про комплексне реагування ООН на COVID-19 «План ООН з метою врятувати життя, захистити спільноти, відновитися краще, ніж було» (вересень 2020 р.) міститься аналіз даних, рекомендації в галузі політики, а також огляд заходів, прийнятих установами ООН, у відповідь на вплив COVID-19 на сектор охорони здоров'я, соціально-економічне життя, надання гуманітарної допомоги та захист прав людини [6].

Багато зусиль щодо захисту прав людини під час пандемії докладають спеціалізовані установи, договірні органи тощо. Так, Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ) спільно з партнерами по Альянсу за захист дітей у гуманітарній діяльності розробив Технічну записку «Захист дітей під час пандемії коронавірусу (V.1)», призначену для влади різних рівнів і організацій, залучених до розробки заходів з боротьби з коронавірусом. У рамках цього керівництва Альянс рекомендує урядам та органам зробити конкретні кроки для забезпечення того, щоб захист дітей став невід'ємною частиною всіх заходів із профілактики й боротьби з COVID-19, включаючи інформування персоналу служб охорони здоров'я, освіти та захисту дітей про ризики для захисту дітей у зв'язку з COVID-19, в тому числі з питань запобігання сексуальній експлуатації та жорстокого поводження, а також про способи безпечного інформування про проблеми; навчання працівників служб першої допомоги тому, як управляти розкриттям інформації про гендерне насильство (Кишеньковий посібник з гендерного насильства) і співпрацювати зі службами охорони здоров'я для надання підтримки тим, хто пережив гендерне насильство; розширення обміну інформацією про функціонуючі в інтересах дітей служби з надання спеціалізованої допомоги та іншої підтримки; забезпечення участі дітей, особливо підлітків, в оцінці того, як по-різному впливає на них COVID-19, з метою надання інформації для розробки програм і проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи; адресна підтримка центрам тимчасового догляду і сім'ям, включаючи домогосподарства, главами яких є діти, і патронатним сім'ям для надання моральної підтримки дітям і залучення до належної самопомоги; надання фінансової та матеріальної допомоги сім'ям, які опинилися в умовах неможливості отримання доходу; прийняття конкретних заходів щодо запобігання розлученню дитини із сім'єю та забезпечення підтримки для дітей, які залишилися без нагляду й без належного догляду через госпіталізацію або смерть одного з батьків або опікуна; забезпечення першочергової уваги захисту всіх дітей у рамках заходів щодо боротьби з хворобою [7].

У групі високого ризику під час пандемії COVID-19 перебувають й особи похилого віку, про що свідчить Заява про пандемію коронавірусної інфекції (COVID-19) та економічні, соціальні й культурні права Комітету з економічних, соціальних і культурних прав (2020), у якій зазначено, що пандемія COVID-19 наочно ілюструє важливість, неподільність і взаємозалежність усіх прав людини. Ця пандемія, по суті, являє собою глобальну загрозу здоров'ю. При цьому вона має численні наслідки для здійснення цивільних і політичних прав, оскільки деякі заходи, що вживаються державами для боротьби із цим явищем, накладають жорсткі обмеження на свободу пересування й інші права. Отже, украй важливо, щоб прийняті державами заходи щодо боротьби із цією пандемією були розумними та пропорційними для забезпечення захисту всіх прав людини. Заява містить зобов'язання держав-учасниць спрямовувати максимум наявних у них ресурсів на повне здійснення всіх економічних, соціальних і культурних прав, включаючи право на здоров'я (пп. 3, 14).

Вона також містить низку рекомендацій, спрямованих на забезпечення захисту вразливих категорій осіб під час пандемії, й акцентує увагу на тому, що заходи, які приймаються на національному рівні, повинні ґрунтуватися на найкращих наукових даних для захисту здоров'я населення. Нею зазначено, що всім державам-учасницям варто в терміновому порядку прийняти спеціальні, цілеспрямовані заходи в тому числі в рамках міжнародного співробітництва для захисту таких вразливих груп, як літні люди, інваліди, біженці й порушені конфліктом групи населення, а також громади і групи, що піддаються структурній дискримінації та перебувають у несприятливих умовах, і для пом'якшення наслідків пандемії для таких груп. Такі заходи включають, зокрема, забезпечення водою та миючими й дезінфікуючими засобами тих громад, які їх не мають; здійснення цільових програм щодо збереження робочих місць, заробітної плати й пільг для всіх трудящих, включаючи незареєстрованих трудящих-мігрантів; уведення мораторію на виселення або відчуження закладеної нерухомості в людей під час пандемії; здійснення програм соціальної допомоги та підтримки доходів з метою забезпечення продовольчої безпеки й гарантованого доходу для всіх, хто потребує; прийняття спеціально розроблених заходів з охорони здоров'я та забезпечення засобів до існування вразливих груп

меншин, таких як роми, а також корінних народів; забезпечення недорогого й рівноправного доступу до інтернет послуг для всіх в освітніх цілях.

Варто також прийняти нормативні заходи для запобігання спекуляції на продукти харчування, гігієнічні товари й основні ліки та матеріали. До рекомендованих заходів належать повне скасування податку на додану вартість на такі предмети поставок під час пандемії й субсидування вартості основних продуктів харчування та гігієнічних засобів для забезпечення їх доступності для бідних верств населення (п. п. 15, 17) [8].

Своєрідним випробуванням стало поширення пандемії COVID-19 серед осіб, позбавлених волі, яке викрило всі наявні недоліки щодо утримання цієї категорії осіб. Як зазначено в Спільній заяві міжнародних глобальних установ охорони здоров'я, під час пандемії COVID-19 потрібно вжити всіх належних заходів щодо охорони здоров'я стосовно цього вразливого населення, яке є складником громад. Визнаючи, що ризик проникнення COVID-19 у в'язниці чи інші місця ув'язнення різняться залежно від країни, наголошено на необхідності мінімізувати частоту захворювання в цих умовах і гарантувати вжиття адекватних профілактичних заходів для забезпечення гендерно-реагуючого підходу та запобігання великим спалахам COVID-19; необхідності створення сучасної системи координації, яка об'єднує сектори охорони здоров'я та юстиції, інформує персонал в'язниць і гарантує дотримання всіх прав людини в цих умовах. Рекомендовано зменшити перенаселеність у місцях ув'язнення, яка підриває гігієну, охорону здоров'я, безпеку та гідність людини.

У Спільній заяві міститься заклик до політичних лідерів розглянути можливість обмеження позбавлення волі, включаючи запобіжний захід, як крайній захід, особливо в разі перенаселення, й активізувати зусилля, спрямовані на заходи, не пов'язані з позбавленням волі. Ці зусилля повинні охоплювати механізми вивільнення людей, яким загрожує особливий ризик COVID-19, таких як літні люди та люди з уже поганим станом здоров'я, жінки і діти.

Забезпечити доступ до постійних медичних послуг осіб із розладами вживання наркотичних речовин, ВІЛ, туберкульозом та гепатитами В та С, які мають підвищений ризик ускладнень від COVID-19. Щоб не втратити переваги лікування, розпочатого до або під час позбавлення волі, у тісній співпраці з органами охорони здоров'я повинні бути передбачені положення, які дадуть людям змогу продовжувати лікування без перерви на всіх етапах затримання та після звільнення.

Людей, позбавлених волі, з проявами симптомів COVID-19 або тих, хто пройшов позитивний тест, варто контролювати та лікувати відповідно до останніх указівок і рекомендацій ВООЗ. В'язниці та інші місця затримання повинні бути частиною національних планів COVID-19 за участю постраждалих груп населення. Про всі випадки зараження COVID-19 у закритих приміщеннях потрібно повідомляти відповідальні органи охорони здоров'я, які потім звітуватимуть перед національними та міжнародними органами [9].

Крім того, під егідою спеціалізованої установи ООН – ВООЗ – запроваджено низку ініціатив, спрямованих на покращення становища дітей у системі правосуддя під час пандемії, серед яких варто вказати Рекомендації щодо застосування позбавлення волі та невідкладних заходів під час спалаху COVID-19, оснований на положеннях Конвенції про права дитини (1989), і Рекомендації щодо забезпечення термінового звільнення, запровадження альтернативних заходів і заборони позбавлення волі дітей під час пандемії COVID-19, що ґрунтуються на низці спеціальних актів, такі як Тимчасові рекомендації ВООЗ щодо запобігання й контролю COVID-19 у в'язницях і закладах позбавлення волі [10], Тимчасові рекомендації COVID-19: Увага до осіб, позбавлених волі [11], Мінімальні стандарти захисту дітей у гуманітарній діяльності [12]. Відповідно до приписів вищезначених актів, заходи реагування держави, спрямовані на боротьбу з пандемією COVID-19 щодо дітей, позбавлених волі, а також невідкладні заходи, метою яких є охорона здоров'я, повинні суворо відповідати міжнародним нормам і стандартам прав людини. Будь-які заходи реагування мають бути пропорційними, необхідними, обмеженими в часі, змінюваними, недискримінаційними щодо оцінюваного ризику та ґрунтуватися на кращих інтересах дітей.

У межах ООН також створено спеціалізовані фінансові інституції, які є матеріальною платформою для реалізації завдань щодо подолання пандемії. Зокрема, у 2020 р. засновано Фонд солідарності з боротьби з COVID-19, який передбачає фінансування заходів Стратегічного плану готовності й реагування задля реалізації заходів для відстеження та вивчення поширення COVID-19; надання пацієнтам необхідної допомоги; придбання й постачання найважливіших витратних матеріалів, таких як маски, рукавички та захисний одяг для медичних працівників, що діють у безпосередньому контакті з хворими; розробки керівних принципів і рекомендацій, заснованих на фактичних даних, і забезпечення інформування й навчання працівників охорони здоров'я та співробітників екстрених служб з метою виявлення й лікування пацієнтів, порушених захворюванням; підготовки керівних указівок для широкого загалу, а також конкретних груп населення щодо заходів, які необхідно вжити з метою запобігання поширенню захворювання, а також особистої й колективної профілактики; нарощування

зусиль у галузі розробки вакцин, тестів і методів лікування. Фонд відкритий для внесків із боку фізичних і юридичних осіб [13].

Фонд реагування на COVID-19 і відновлення – багатопартнерський трастовий фонд ООН з реагування та відновлення COVID-19 (COVID-19 MPTF) – це Міжорганізаційний фінансовий механізм ООН, заснований Генеральним секретарем ООН для підтримки програм країн з низьким і середнім рівнем доходу в подоланні кризи в галузі охорони здоров'я та розвитку, викликані пандемією COVID-19. Допомога Фонду спрямована на суб'єктів, що є найбільш вразливими перед економічними труднощами й соціальними потрясіннями.

Фонд створено за зразком багатопартнерського трастового фонду реагування на Еболу, він призначений фінансувати три мети заклику Генерального секретаря ООН до солідарності, до глобальних дій щодо припинення пандемії COVID-19 і завданих нею страждань, а саме: 1. Прийняття заходів для надання невідкладної медичної допомоги: у межах цього напряму Фонд сприятиме урядам і зацікавленим сторонам співтовариства впоратися з кризою COVID-19, підтримуючи реалізацію національних планів охорони здоров'я з боротьби з COVID-19 та усуваючи критичні прогалини щодо поставок, логістики й готовності; надаючи критично важливі послуги, перервані COVID-19. 2. Зосередження на соціальному впливі, економічній реакції та відновленні: Фонд сприятиме зниженню соціального впливу і економічному реагуванню шляхом фінансування механізмів соціального та економічного захисту, які, зокрема, збільшують обсяг грошових переказів, розширюють мережі соціального захисту й задовольняють потреби дітей в освіті та забезпеченні продовольчої безпеки; за допомогою цифрових інновацій, які збільшують зайнятість і покращують надання соціальних послуг та охорони здоров'я. 3. Надання допомоги країнам у відновленні: Фонд сприятиме кращому відновленню разом за рахунок посилення національних заходів готовності, захисту програм Цілей сталого розвитку (далі – ЦСР) від наслідків, пов'язаних із пандемією, і забезпечення того, щоб вони сприяли просуванню ЦСР і зобов'язань щодо клімату.

Фонд MPTF використовує критично важливий досвід і можливості агентств ООН з надання допомоги, задіює ресурси державного і приватного секторів, пропонує загальнодержавні підходи за участю всього суспільства, щоб допомогти усунути прогалини в планах готовності країни й заходів і забезпечити прогрес із ЦСР.

Фонд MPTF надає допомогу у визначенні програмних заходів, що охоплюють бідні й уразливі верстви населення, дають змогу підвищити готовність до майбутніх надзвичайних ситуацій у галузі охорони здоров'я. Крім того, програми підтримуватимуть гендерні підходи, що допоможуть впоратися з важким вантажем, який пандемія поклала на жінок, такі як підвищена схильність до насильства в сім'ї, втрата засобів до існування і зростання рівня неоплачуваної праці.

Фонд MPTF призначений для швидкого та гнучкого фінансування, добре підходить для задоволення мінливих вимог багатовимірної глобальної кризи, яка швидко розвивається. Це прозорий, підзвітний та економічний механізм, результати якого відстежуються в реальному часі. Цей інноваційний і скоординований механізм фінансування працює на стику гуманітарних дій, дій у галузі розвитку й відновлення, посилюючи заходи та відновлення після пандемії COVID-19 [14].

Висновки. Виходячи з вищезначеного, варто констатувати, що в умовах нових викликів, пов'язаних пандемією COVID-19, особливо гостро стоїть питання захисту прав людини. ООН докладає суттєвих зусиль задля подолання наслідків пандемії, чому сприяє трьохкомпонентна стратегія реагування й готовності, яка зосереджена на таких основних згрупованих напрямках: запровадження великомасштабних, скоординованих і всеосяжних заходів у галузі охорони здоров'я; ужиття політичних заходів, спрямованих на врегулювання проблем соціально-економічного, гуманітарного і правозахисного характеру, що виникли в результаті пандемії; процес відновлення з метою зробити краще, ніж було. Стратегія реагування розроблена організацією з перших днів виникнення цієї проблеми. Активну участь у реалізації означених напрямів беруть спеціалізовані установи ООН, серед яких значна роль відводиться Всесвітній організації охорони здоров'я (ВООЗ), під керівництвом якої запроваджуються широкомасштабні, скоординовані й комплексні заходи реагування в галузі охорони здоров'я.

Суттєве значення для підтримки програм у сфері надання допомоги щодо протидії пандемії має фінансова основа, задля цього в межах ООН створено спеціальні фонди, а саме: Фонд солідарності з боротьби з COVID-19, Фонд реагування на COVID-19 і відновлення, які мають на меті фінансування необхідних витрат в умовах швидкого розвитку кризової ситуації.

Разом із тим варто зазначити, що задля подолання пандемії та досягнення позитивного результату в цьому напрямі необхідні сумісні зусилля й міжнародних інституцій, і держав-членів, які повинні докласти зусилля в посиленні співпраці щодо захисту вразливих верств населення – дітей, літніх людей, інвалідів, осіб, позбавлених волі та ін.; розвивати співпрацю щодо розробки ефективних ліків, вакцин та активного обміну досвідом; здійснювати підготовку (перепідготовку) медичних працівників, працівників соціальних служб, осіб, які надають допомогу немічним; створювати інституції з надання

необхідної психологічної, соціальної, правової тощо допомоги, постраждалим від пандемії; надання фінансової підтримки в разі необхідності.

Перекладення цих зобов'язань на міжнародні структури, використання отриманих позитивних результатів щодо протидії пандемії виключно для «внутрішнього використання» або ж з метою отримання особистої економічної вигоди не матиме шансів на швидке подолання наявної світової кризи в галузі охорони здоров'я. Оскільки існує тісний політичний, економічний, фінансовий, соціальний тощо взаємозв'язок між державами, це своєрідний ланцюжок, порушення хоча б однієї з його ланок призводить до його руйнування загалом. Усвідомлення цієї обставини сприятиме консолідації зусиль держав-членів під егідою міжнародної універсальної інституції – ООН – і досягненню позитивного результату.

Перспективним напрямом дослідження означеної теми є міжнародний судовий і несудовий захист осіб, постраждалих від пандемії COVID-19.

Syroid T. Activities of the United Nations against the COVID-19 pandemic

The article analyzes the provisions of international acts of universal nature, adopted under the auspices of the United Nations, which defines the activities of the Organization, Member States and the world community in the field of combating COVID-19 pandemic. In particular, the Strategic preparedness and response plan, the Global humanitarian response plan, and the United Nations framework program for immediate socio-economic response to COVID-19 were disclosed. Attention is paid to the reports of the Secretary-General of the United Nations, in particular: "Shared responsibility, global solidarity: responding to the socio-economic consequences of COVID-19" (March, 2020), "Comprehensive response of the United Nations to COVID-19: saving people, protecting society, more effective recovery" (June, 2020), "United Nations plan to save lives, protect communities, recover better than it was" (September, 2020). Attention is paid to the role of specialized agencies, United Nations treaty-based bodies in the field of human rights protection during the COVID-19 pandemic, particularly, the United Nations Children's Fund (UNICEF), the World Health Organization (WHO), the Committee on Economic, Social and Cultural Rights. Emphasis is placed on the recommendations developed by these institutions to protect vulnerable categories of persons (minors, elderly people, persons deprived of liberty) during a pandemic.

The focus is on the activities of specialized financial institutions, which are a material platform for the implementation of tasks in fighting the pandemic, in particular, the Solidarity Fund to Combat COVID-19, the COVID-19 Response Fund. Relevant conclusions and recommendations have been made.

Key words: health, human, international funds, pandemic, legal basis, specialized agencies.

Література:

1. 2019 Novel Coronavirus (2019-nCoV): Strategic preparedness and response plan. URL: <https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/srp-04022020.pdf> (дата звернення: 07.10.2020).
2. Global humanitarian response plan COVID-19. URL: <https://www.unocha.org/sites/unocha/files/Global-Humanitarian-Response-Plan-COVID-19.pdf> (дата звернення: 15.10.2020).
3. A UN framework for the immediate socio-economic response to COVID-19. URL: <https://unsdg.un.org/sites/default/files/2020-04/UN-framework-for-the-immediate-socio-economic-response-to-COVID-19.pdf> (дата звернення: 06.10.2020).
4. Share responsibility, global solidarity: Responding to socio-economic consequences of COVID-19. URL: https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/sg_report_socio-economic_impact_of_covid19.pdf (дата звернення: 03.10.2020).
5. United Nations Comprehensive Response to COVID-19: Saving Lives, Protecting Societies, Recovering Better. URL: https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/un_comprehensive_response_to_covid-19_june_2020.pdf (дата звернення: 10.10.2020).
6. United Nations Comprehensive Response to COVID-19 Saving Lives, Protecting Societies, Recovering Better September 2020. URL: <https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/un-comprehensive-response-to-covid-19.pdf> (дата звернення: 07.10.2020).
7. Техническая записка: Защита детей во время пандемии коронавируса (v. 1). URL: <https://www.unicef.org/eca/media/10976/file/RUS%20Protection%20during%20the%20pandemic.pdf> (дата звернення: 15.10.2020).
8. Committee on Economic, Social and Cultural Rights Statement on the coronavirus disease (COVID-19) pandemic and economic, social and cultural rights. URL: <https://undocs.org/en/E/C.12/2020/1> (дата звернення: 15.10.2020).

9. UNODC, WHO, UNAIDS and OHCHR Joint statement on COVID-19 in prisons and other closed settings. URL: https://www.ohchr.org/Documents/Events/COVID-19/20200513_PS_COVID_and_Prisons_EN.pdf (дата звернення: 15.10.2020).
10. Preparedness, prevention and control of COVID-19 in prisons and other places of detention. URL: https://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0019/434026/Preparedness-prevention-and-control-of-COVID-19-in-prisons.pdf?ua=1 (дата звернення: 15.10.2020).
11. Interim Guidance COVID-19: Focus on persons deprived of their liberty March 2020 OHCHR and WHO. URL: <https://interagencystandingcommittee.org/system/files/2020-03/IASC%20Interim%20Guidance%20on%20COVID-19%20-%20Focus%20on%20Persons%20Deprived%20of%20Their%20Liberty.pdf> (дата звернення: 15.10.2020).
12. Minimum standards for Children Protection in Humanitarian Action. URL: https://alliancecpha.org/en/system/tdf/library/attachments/cpms_2019_final_en.pdf?file=1&type=node&id=35094 (дата звернення: 15.10.2020).
13. COVID-19 Solidarity Response Fund. URL: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/donate> (дата звернення: 07.10.2020).
14. UN COVID-19 Response & Recovery Fund. URL: <http://mptf.undp.org/factsheet/fund/COV00> (дата звернення: 13.10.2020).